1e Jaargang No. 3 - Januari 1946

HUMANITAS

ORGAAN VAN DE STICHTING VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG

REDACTIE: P. C. FABER EN J. BOETJE - Medewerkers: Mr. L. A. Donker, Mr. R. Friedman-v. d. Heide, E. Geerts, Dr. F. Grewel, Dr. G. Th. Kempe, D. Q. R. Mulock Houwer, H. Ploeg Jr., Dr. A. Querido, Mr. B. v. d. Waerden, e.a. - Adres Redactie en Administratie: Frederiksplein 46 Amsterdam-Centrum, Telefoon 36833, Gem. Giro S 602

GISTEREN
HEDEN
MORGEN

Zo aan het eind van het jaar is er de behoefte om terug te zien op wat was, maar tevens om ons te bezinnen op wat komen zal.

Terugzien: 24 Januari 1945 ontvingen Mr. In 't Veld en schrijver dezes de opdracht om een Commissie tot bestudering van het vraagstuk van het maatschappelijk werk samen te stellen. 31 Januari hadden we samen onze eerste bespreking. Uitnodigingen werden verzonden, 14 Februari vond de eerste vergadering van de commissie plaats. De werkzaamheden werden verdeeld, rapporten werden uitgebracht, bestudeerd en vastgesteld. 26 April werd besloten tot het tot stand brengen van onze Stichting voor Maatschappelijk Werk op Humanistische Grondslag. Vanaf 1 Mei kon ik me geheel aan dit werk wijden. 31 Mei kwam onze stichting officieel tot stand.

Het begin was bijzonder primitief. Alle werkzaamheden door één persoon verricht, een bovenkamertje tot bureau ingericht, een geleende schrijfmachine, papier, dat was overgebleven van werkzaamheden, die niet het stempel legaal droegen, geen cent in kas, postzegels betaald door den „bezoldigden" secretaris, die geen salaris ontving. 1 Juli, een inspecteur-propagandist, ook gezeten op het bovenkamertje, veelal plaats nemend op het bed, dat er ook nog stond. Velerlei besprekingen gevoerd en allerlei contacten gezocht, reuze-wandelingen in een grote stad zonder tram, geen fiets, liften om een afdeling in Rotterdam tot stand te brengen.

16 Juli een eigen kantoor, geen meubels, geen schrijfmachine. Hier gevraagd, daar gebedeld, op allerlei wijze geholpen. Het kantoor was er, de meubilering kwam. Cobie, onze administratieve hulp, deed haar entrée. De correspondentie groeide en groeide. Boetje op reis, hier heen, daar heen. Liftend, fietsend, reizend op de alleronmogelijkste wijze, afdelingen kwamen tot stand.

Het groeide! Belangstelling hier, sympathie daar, misverstand en tegenwerking ook, de organisatie kwam tot stand.

Een voorzitter, optimist onder alle omstandigheden, rustig adviserend en bevorderend, een penningmeester, die, gelijk een penningmeester betaamt, zich wel eens bezorgd maakte over onkosten, die gemaakt *moesten* worden, geen zorgen over kapitaal, dat er niet was, bestuursleden, die mede de verantwoording wilden dragen en altijd vol belangstelling waren, het besef, dat het werk verricht *moest* worden, de medewerking van zovelen in den lande, alle voorwaarden waren aanwezig om het aangevangene te doen slagen.

Afdeling na afdeling werd opgericht, 1 November verscheen het eigen orgaan „Humanitas", 8 en 9 December kon de eerste studie-conferentie voor afgevaardigden van bijna alle afdelingen worden gehouden en thans, aan het einde van het jaar, kan getuigd worden: de organisatie is er, het werk kan beginnen.

Drie en twintig afdelingen kwamen tot stand, de 25 kon, jammer genoeg, niet worden bereikt. Evenwel, in vele andere plaatsen werden contacten tot stand gebracht en de zekerheid bestaat, dat er in de eerste maanden van 1946 over geheel Nederland een net van afdelingen zal zijn gelegd.

En thans, op het eind van 1945, kan worden getuigd, dat de stichters zich niet vergist hebben, de behoefte aan doelmatig georganiseerde hulp in individuele nood is er, de wil om die hulp te verlenen is er evenzeer.

Eerst was er bij de afdelingen een zekere onwennigheid; men wist niet, welk werk het eerst diende te worden aangepakt, op welke wijze kon worden geholpen. Met Nederlands Volksherstel werd in de afdelingen samengewerkt, voorlichting werd gegeven, en thans, op het ogenblik, waarop deze terugblik wordt geschreven, kan worden getuigd: we kunnen beginnen en we gaan beginnen!

Aan de kinderrechters in hun ressorten berichtten onze afdelingen, dat ze bereid zijn aan het werk der gezinsvoogdij deel te nemen, het Centraal Bureau organiseert de verpleging in gezinnen van voogdij-

en andere kinderen. Bureaux voor het geven van voorlichting en hulp inzake maatschappelijke vragen en opvoedingsmoeilijkheden, kwamen tot stand.

Met de stichting „Toezicht politieke delinquenten" werd overeengekomen, dat onze afdelingen bereid zijn hun schouders mede onder dit nieuwe en verantwoordelijke werk te zetten. Aan het hoofdbestuur van het Nederlands Genootschap tot zedelijke verbetering der gevangenen, werd meegedeeld, dat we bereid zijn in dat genootschap als „groep" medewerking te verlenen.

In verschillende plaatsen werden onze afdelingen ingeschakeld in de vrijwillige verzorging van „thuiszittende" armen.

Op velerlei ander gebied werden werkzaamheden verricht, andere werkzaamheden werden voorbereid.

In een rapport, dat schrijver dezes in April uitbracht en waarin hij een uiteenzetting van de werkzaamheden gaf, getuigde hij, dat, wanneer na het eerste jaar kon worden vastgesteld, dat op de verschillende gebieden het werk een aanvang had genomen, er reden tot tevredenheid zou zijn.

Officieel bestaat onze stichting thans 7 maanden. Eerder dan we verwacht en voorspeld hadden, zijn de werkzaamheden aangevangen. Niet alles loopt al even gesmeerd, maar toch, we willen het openlijk uitspreken: we zijn tevreden!

De terugblik geeft ons reden tot dankbaarheid, voor de toekomst zijn we vol vertrouwen.

In Utrecht maakten we kennis met de afgevaardigden van onze afdelingen. We hebben gehoord, wat er leeft, we hebben er ontmoet de mensen, die de leiding zullen geven en we durven het uit te spreken: we zijn er meer dan ooit van overtuigd: er zal gewerkt worden en er zal goed gewerkt worden!

De behoefte aan scholing en ontwikkeling, we zullen trachten in de behoeften te voorzien. We hebben een kring van deskundigen, die ons hun belangloze medewerking hebben toegezegd, we hebben de mensen, die een organisatie kunnen leiden.

Veel zal er nog dienen te geschieden. We hebben nog maar een „voorlopig" bestuur. De organisatie zal moeten worden vervolmaakt, een hechte band tussen de verschillende secties zal tot stand dienen te worden gebracht.

Als we op deze late Decemberavond al het werk, dat ons nog wacht, overzien, dan weten we, dat alle krachten zullen moeten worden ingespannen, maar dan hebben we toch ook de blijde en innige zekerheid, dat het zal gaan! En niet alleen, dat we weten, zonder het wiskundig te kunnen bewijzen, dat we zullen slagen in het organiseren van de arbeid, even zeker zijn we er van overtuigd, dat ook de financiële basis voor al het werk gelegd zal worden.

Al onze berichtgevers spreken het na de Utrechtse conferentie uit — men leze de stemmingsindruk van onze Almelose secretaresse Nita Weltevreden — allereerst zal de financiële propaganda ter hand genomen worden. „De spaarpotten" — zo telefoneerde een onzer Amsterdamse medewerksters, „vliegen de deur uit." Ze vliegen de deur uit, over een half jaar of eerder komen ze gevuld terug. We verzamelen geld, niet om het geld, maar om goede en verantwoordelijke arbeid te kunnen verrichten.

Dankbaar zijn we voor wat in 1945 kon worden tot stand gebracht, met rustige zekerheid gaan we het nieuwe jaar in!

Vragen we, hoe het er in onze afdelingen voor staat, dan hebben we te kampen met een algemene moeilijkheid. Onze vriend Vliegen, voorzitter van de Haarlemse afdeling, wees er ons dezer dagen nog eens uitdrukkelijk op. „We hebben hier in Haarlem" — zo schreef hij ons — „te kampen met het feit, dat het bestuur in hoofdzaak bestaat uit mensen, die over veel te weinig tijd beschikken, waardoor het een heksentoer is om een vergadering bijeen te krijgen, en dat, terwijl er tal van dringende zaken aan de orde zijn of komen." Zo is het overal. Zunderman uit Leiden weet ook mee te praten over deze moeilijkheid.

De oplossing? Ja, die is er wel. Voor de toekomst weten we, dat elke grote afdeling moet beschikken over een goed onderlegden maatschappelijken werker of werkster, die al zijn of haar tijd aan dit werk moet kunnen geven.

Aan deze noodzakelijkheid ontkomen we niet. Dit is echter vooral een kwestie van geld. De krachten vormen we wel. Beschikten we over genoeg kapitaal, we plaatsten op het Centraal Bureau dadelijk een paar jonge mensen, die enige tijd met ons zouden kunnen meewerken en dan het werk voor een bepaalde afdeling ter hand zouden kunnen nemen.

Voor de kleinere afdelingen zou een combinatie gevormd kunnen worden. Voorlopig is dit echter een onmogelijkheid. Doch, het doel moet in het oog gevat worden en zodra de financiële toestand in een afdeling het toelaat, moet tot benoeming van een bezoldigden maatschappelijken werker of werkster worden overgegaan.

Het behoeft geen betoog, dat dit de scholing van de vrijwillige medewerkers of medewerksters ook sterk zou bevorderen.

Er is nog een andere moeilijkheid en dat is deze. Wanneer een afdeling is gevormd, is er ook behoefte dadelijk practisch aan het werk te gaan. Die mogelijkheid is er niet altijd. Werk is er genoeg. Alleen een nieuwe instelling wordt niet altijd dadelijk ingeschakeld. Persoonlijk vind ik het niet erg, dat het wat langzaam gaat. Laat men elkaar eerst goed leren kennen, laat men eerst de scholing ter hand nemen en pas dan practisch aan het werk gaan. Evenwel, het contact moet bewaard worden, geregeld moet men samenkomen en dan is de basis om straks vruchtdragend te gaan werken, aanwezig. Begin rustig en weloverwogen, „qui trop embrasse, mal étreint" — schreef Vliegen en hij heeft gelijk. Echter, laten de afdelingsbesturen wel zorgen, dat de medewerkers en medewerksters weten, dat de afdeling er is en dat er toch, al is het voorbereidend werk, iets gedaan wordt. Niets is zo dodend als in-activiteit. We hebben in de eerste tijd geen bezwaar tegen actieve passiviteit, wel tegen passieve passiviteit.

Het zou mogelijk zijn voor 1946 een geheel plan van werkzaamheden te ontvouwen. We willen dat niet doen, voorlopig is er genoeg werk aan de winkel. Blijkt de mogelijkheid, andere werkzaamheden in 1946 reeds te doen aanvangen, het Centraal Bureau zal de afdelingen er van in kennis stellen.

Na onze Utrechtse conferentie is het niet nodig, de afdelingen te zeggen, wat er in de eerste tijd te verrichten valt. Zij kennen hun plicht en wij weten, dat ze alle krachten zullen inspannen om het werk tot een goed einde te brengen.

Vrienden, voor 1946 wensen we u toe: veel werklust, een vurig enthousiasme en een grote trouw!!

P. C. FABER.

Nieuwe afdeling

Na een inleiding van J. Boetje werd op 17 Dec. de afdeling Oegstgeest opgericht. We heten onze nieuwe afdeling van harte welkom en vertrouwen op een prettige samenwerking.

MORELE STEUN EN NIEUWE RELIGIE

Het is een belangwekkend probleem, dat In 't Veld in het eerste artikel van „Humanitas" aanroert. Heeft het maatschappelijk werk, zoals het door onze Stichting wordt verricht, behoefte aan een religieuze grondslag? Aanvankelijk meende de schrijver de vraag ontkennend te moeten beantwoorden, maar later is hij gaan twijfelen, vooral met het oog op de **morele** steunverlening. „Het verlenen van morele steun" — aldus In 't Veld — „is toch niet wel denkbaar, wanneer het geestelijk fundament ontbreekt. Zo goed als wij onze medewerkers ook wat psychologisch inzicht willen bijbrengen, zullen wij behoefte hebben aan enig inzicht in de diepere levensvragen. Zonder dat zullen wij in menig opzicht niet de morele hulp kunnen bieden, welke nodig is." En na het verlangen te hebben uitgesproken naar een geheel nieuwe religie, bevat het vervolg van het artikel de uitnodiging aan de lezers hierover hun gedachten te laten gaan, opdat het vraagstuk dan van verschillende kanten in het blad kan worden belicht.

Gaarne gevolg gevende aan deze uitnodiging, wil ik op de voorgrond stellen, dat ook naar mijn mening hogere, meer algemene beginselen en levensinzichten aan het maatschappelijk werk en in het bijzonder aan de morele steunverlening ten grondslag moeten liggen, wil dit werk inderdaad ten volle tot zijn recht kunnen komen. Aangezien echter in het spraakgebruik van onze tijd het begrip „religie" geen vaste betekenis heeft, zal het moeilijk zijn eenstemmigheid te verkrijgen over de vraag, of de hogere inzichten, die ik bedoel, wel het adjectief „religieus" verdienen. Ik zou daarom **deze** vraag eerst in tweede instantie willen behandelen en in de eerste plaats willen nagaan, welke dan die „hogere levensinzichten" zijn. Door het probleem van deze zijde te benaderen, verschaffen wij ons zekere zakelijke uitgangspunten, die enerzijds een vruchtbare grondslag voor discussie kunnen vormen, anderzijds veel misverstand kunnen wegnemen.

In de eerste plaats moeten we het natuurlijk in grote trekken met elkaar eens zijn over dat begrip „morele steun". In een instructie, bestemd voor de sociale werksters van het onder mijn afdeling ressorterende Gemeentelijk Bureau voor Gezinszorg te Rotterdam heb ik getracht de verschillende vormen van steunverlening, die onder dit begrip zijn samen te vatten, nader te analyseren.

Uitgangspunt van deze instructie is de gedachte, dat morele steun aanzienlijk méér is dan alleen het betonen van belangstelling en sympathie of het spreken van een opwekkend woord. Morele steun, zoals deze door het Bureau Gezinshulp wordt beoefend, bevat het geheel van maatregelen en bemoeiingen, dat op bestrijding van de grote geestelijke gebreken van den mens in onze samenleving is gericht. Bedoelde gebreken zijn in de eerste plaats het **individualisme** en voorts het **materialisme,** dit laatste woord bedoeld, natuurlijk niet in de zin van wijsgerig stelsel, maar in die van een zekere **gezindheid:** het overheersende verlangen naar materiële verrijking of vervolmaking van zakelijke dingen. In onze eeuw heeft dit materialisme bovendien een overwegend mechanisch accent. De moderne mens droomt niet van goud of diamanten, maar van een radio, een ijskast, een motorfiets, een raceboot. De invloed van het mechanische heeft de tendentie den mens meer en meer zijn initiatieven en zijn drang naar geestelijke inspanning te ontnemen.

Welnu: tegenover deze algemeen-menselijke fouten van onze tijd heeft de morele steun stelling te kiezen. Zij dient er daarom op gericht te zijn zoveel mogelijk de **gemeenschapszin,** de **hogere geestelijke eigenschappen** en de **zelfwerkzaamheid** der individuen tot ontplooiing te brengen. Daarom hebben de sociale werksters van het Bureau tot taak in de gezinnen, welke zij bezoeken, steeds de gezelligheid en de huiselijke sfeer te bevorderen en hulp te verlenen bij het oplossen van misverstanden en meningsverschillen. Voorts dienen zij goede lectuur aan te raden, belangstelling te wekken voor goede muziek, declamatie en schilderkunst, concert- en museumbezoek. Zoveel mogelijk wordt ook getracht initiatieven van allerlei aard aan te moedigen. Hierbij wordt er in het bijzonder aan gedacht de onderlinge hulpverlening te bevorderen en voorts de gezinnen met die vormen van verenigingsleven in contact te brengen, waarin enerzijds het gemeenschapsgevoel, anderzijds de zelfwerkzaamheid wordt gewekt: zang-, schaak- of damclubs, volkshuizen, clubhuizen enz.

In belangrijke mate komt het verlenen van morele steun dus neer op een bestrijding van de zelfzucht, de moedeloosheid en de uitsluitend op het materiële gerichte levenshouding van den gemiddelden mens. Of, positief gezegd: de sociale werkster heeft tot taak in zo ruim mogelijke kring verantwoordelijkheidsgevoel voor de gemeenschap, medeleven met den medemens, belangstelling voor dingen van hogere aard bij te brengen.

Dit doel is niet te bereiken door algemeen gemoraliseer. Niets helpt zo weinig als de vage vermaning goed te leven. Vandaar, dat de sociale werksters den mensen hebben te leren, **hoe** ze goed moeten leven. „Zeg niet", aldus de instructie, „helpt uw medemensen", maar zegt — uiteraard waar het te pas komt —: **„die** vrouw daar heeft hulp nodig, **dat** gezin verkeert in moeilijkheden, u zou daar veel goeds kunnen doen." Zeg niet: „U moet eens iets goeds lezen, of wat muziek maken", maar zeg, **wat** men moet lezen en **wat** men aan muziek moet doen. Spoor niet in algemene termen tot zelfwerkzaamheid aan, maar zorg, dat u de zelfwerkzaamheid door uw adviezen als vanzelf tot ontplooiing brengt. Kortom: wees in alles concreet. Alleen dan kunt u iets waardevols geven."

Wij zouden nu dus eerst nagaan, welke gezindheid en welke inzichten nodig zijn om dit werk **goed** te verrichten.

Na het voorafgaande is het niet moeilijk deze in enkele woorden samen te vatten. Als morele steun in hoofdzaak is een bestrijding van materialistische en individualistische neigingen in den mens, dan ligt het voor de hand de diepere drijfveren tot dit werk te zoeken in **normbesef** en **sociaal verantwoordelijkheidsgevoel.**

Dan zal het dus zaak zijn, in de eerste plaats bij diegenen die actief in de morele steunverlening werkzaam zijn, belangstelling te wekken voor alles wat goed is en rechtvaardig, wat zuiver is, waarachtig en schoon — en het inzicht in deze levenswaarden te verdiepen. Dan zal veel meer dan voorheen de aandacht van den mens op deze levensgebieden moeten worden gericht en hiervan studie moeten worden gemaakt. Uiteraard liggen hier grote moeilijkheden, vooral om er een begin mee te maken, want zo ver als de mensheid is gevorderd in het natuurwetenschappelijk denken, zo weinig aandacht is nog aan de ontwikkeling van de zedelijke en aesthetische mogelijkheden van de menselijke geest besteed. Overigens vinden wij voor het zedelijke een bron in de Christelijke zedenleer, die wel niet spoedig zal verdrogen!

Voorts zal zoveel mogelijk het sociaal verantwoorde-

lijkheidsgevoel tot ontwikkeling moeten worden gebracht en vooral het inzicht, dat het maatschappelijk werk méér is dan een bevrediging van de zo juist genoemde hogere menselijke neigingen — dat het óók is en niet in mindere mate — een taak in dienst der **gemeenschap.**

Vooral het moderne sociologisch inzicht kan hier verhelderend werken. Het leert ons, dat er een zeer nauw verband bestaat tussen de structuur van de maatschappij en die van de menselijke geest. Dat dus nimmer een belangrijke wijziging op maatschappelijk gebied tot stand is te brengen, indien zich niet een overeenkomstige wijziging op geestelijk terrein voltrekt. Allen, die in de afgelopen tijd de verbetering van den mens hebben gepredikt en de verbetering van de maatschappelijke omstandigheden hebben verwaarloosd, hadden ongelijk. Maar evenzeer ongelijk hadden degenen, die meenden een betere maatschappij alleen van verbetering van arbeidsvoorwaarden, woningtoestanden e.d. te mogen verwachten.

Wij zien thans in, dat zowel het een als het ander nodig is; dat beide, om werkelijk iets ten goede te kunnen bereiken, even belangrijk zijn: de hervorming van de maatschappij en de hervorming van den mens. De grote pogingen tot maatschappelijke vernieuwing, waarvoor in onze tijd de grondslagen worden gelegd: economische ordening, meer planmatige productie, conjunctuurbeheersing, medezeggenschap, samenwerking en coördinatie op sociaal en cultureel terrein, zullen eerst dan kans van slagen hebben, wanneer haar praktische toepassing komt in handen van mensen, die de eisen verstaan, welke deze nieuwe organisatievormen stellen. Mensen, minder individualistisch dan die, welke het kapitalisme heeft voortgebracht. Welnu, deze nieuwe geestesgesteldheid te bevorderen is juist de taak van de morele steunverlening, zoals ik hiervoor heb betoogd. Wie dit inziet begrijpt, dat de morele steunverlening met haar sterk paedagogische inslag een sociale functie van de eerste orde heeft te vervullen. Welbegrepen morele steun is in wezen immers hervormingsarbeid aan den mens — niets minder belangrijk en niets minder nodig dan de hervormingsarbeid aan het menselijk milieu, die ieder van ons als een gebiedende eis ziet. Wie zich wijdt aan dit werk en het goed doet, draagt het zijne bij aan de **hervorming** van de samenleving.

Kort samengevat: de geestelijke grondslagen van de morele steunverlening zijn **normbesef, sociaal verantwoordelijkheidsgevoel** en **inzicht in de maatschappelijke functie** van dit werk.

De sociale werker zal zijn taak met meer vrucht, meer toewijding en meer vertrouwen verrichten, naarmate hij er dieper van doordrongen is in zijn werk hogere beginselen van zedelijkheid, rechtvaardigheid, waarheid en schoonheid te verwezenlijken, naarmate hij er meer van overtuigd is met zijn werk de gemeenschap te dienen en naarmate hij duidelijker ziet, dat inderdaad zijn werk een onmisbare factor vormt bij de opbouw van een betere maatschappij.

Ziehier de gezindheid en de inzichten, waarvan ik in het begin van dit artikel de vraag heb gesteld, of zij al dan niet **religieus** mogen heten.

Nu geloof ik, dat deze vraag bevestigend kan worden beantwoord, mits men het begrip religie maar niet die inhoud geeft, waardoor het zou naderen tot het veel concretere begrip „godsdienst" of „metaphysisch stelsel". Verstaat men onder „religieus" eenvoudig het algemene, niet **geconcretiseerde** en niet verder **verklaarde** besef van persoonlijke gebondenheid aan het boven-tijdelijke, het absolute, dan mogen de zo juist genoemde gezindheid en inzichten stellig als religieus worden aangemerkt. Wie zijn leven richt naar de hogere normen van zedelijkheid, rechtvaardigheid, waarheid en schoonheid, stelt zich immers in dienst van een hogere, algemene orde, onttrokken aan de sfeer van het toevallig-tijdelijke, van de persoonlijke begeerten en belangen. Wie aldus handelt, ervaart het contact met een hogere, objectieve wereld, waar hij zijn medemensen kan ontmoeten en begrijpen, ook als zij tot andere naties behoren of van een andere geloofsovertuiging zijn. En wie in de praktijk van zijn werk tracht iets van deze beginselen te realiseren, probeert in wezen de aardse realiteit met deze hogere realiteit te verbinden. Een leven, aan het zoeken en verwezenlijken van deze hogere levenswaarden gewijd, is een **religieus** leven.

Het is mij natuurlijk bekend, dat deze opvatting lang niet algemeen wordt gedeeld. Volgens een vrij gangbare mening begint de religie eerst daar, waar men poogt de hogere normen en beginselen tot een diepere algemene „grondoorzaak" te herleiden, dan wel deze als manifestaties van een Opperwezen te interpreteren. Naar dit inzicht is de religie dus niet los te maken van een zekere godsdienstige of metaphysische fundering.

Ik zou hiervan alleen dit willen zeggen, dat de pogingen om tot een zodanige concretisering van het algemeen religieuze gevoel te komen in de praktijk hebben geleid tot een veelheid van godsdienstige opvattingen en wijsgerige theorieën, tot meningsverschillen van allerlei aard en vaak heftige strijd. Het is niet te ontkennen: in het streven naar diepere fundering en concretisering gaat de eenheid van opvattingen verloren.

Ongeacht nu hoe men over het begrip religie mag denken, men zal het er wel over eens kunnen zijn, dat het allerminst als een ideaal kan worden beschouwd het maatschappelijk werk en met name de morele steun op een religie **in laatstbedoelde** zin te funderen. Afgezien nog van het opportuniteitsargument, dat in een instelling als onze Stichting met haar humanistische grondslag personen van kerkelijke en niet-kerke-

HEDENDAAG GEESTELIJ

door Dr.

De omstandigheden hebben de geestelijke gezondheidszorg voor een taak geplaatst, die even omvangrijk als verantwoordelijk is.
Ons gestichtswezen is ontredderd — vele gestichten zijn vernield, andere gedesorganiseerd. Er is tekort aan kleding, linnengoed, servies en aan verplegingsmiddelen; er is een reusachtig tekort aan verpleegkrachten. Er is een bijna onafzienbaar jeugdprobleem, dat op het ogenblik overschaduwd wordt door gebrek aan verpleegruimte, gebrek aan observatie-mogelijkheid en gebrek aan geschoold personeel.
Er is de morele erfenis van de oorlog: moeheid, wantrouwen, twijfelzucht, levensangst, gebrek aan geestelijke weerbaarheid.

Dit alles zijn dringende vraagstukken, die oplossing behoeven en wel op korte termijn.
Maar ik ben er van overtuigd, dat iedere poging, deze vraagstukken afzonderlijk op te lossen, eigenlijk betreurenswaardig genoemd moet worden, in zoverre, dat zij het grote probleem op de achtergrond dreigt te plaatsen.
Wat wij nodig hebben, is een organisatie der geestelijke gezondheidszorg in haar geheel.

lijke huize voortreffelijk zouden kunnen samenwerken en wij er dus op bedacht moeten zijn aan de eenheid ten deze geen hinderpalen in de weg te leggen, zijn tenslotte geloof en metaphysica niet de bronnen, waaruit de sociale activiteit ontspringt. Deze bronnen zijn, naar wij zagen, het algemeen-menselijk besef van gebondenheid aan hogere normen, het bewustzijn van sociale verantwoordelijkheid en het inzicht in de sociale functie van het maatschappelijk werk. Ons te wijden aan het verdiepen en het onderling verbinden van deze levenswaarden, hier elkaar van de zijde van verschillende geloofsinrichtingen en klassen te ontmoeten, hier onze gezamenlijke inzichten te verrijken, dit is m.i. de weg tot verrijking van ons religieuze leven en van het gemeenschapsleven tevens.

In 't Veld spreekt in zijn artikel van een **nieuwe** religie, die ziel en geest van den modernen mens kan bevredigen. Zou wellicht uit de verbinding van het oude religieuze normbesef met het nieuwe inzicht in de sociale functie van het maatschappelijk werk zulk een nieuwe religie kunnen voortkomen? Ik acht het zeker niet uitgesloten. Het nieuwe van zulk een religie zou in zekere zin in haar synthese-karakter liggen. Zij zou immers oude religieuze gevoelens met nieuwe sociale inzichten verbinden.

Maar het is duidelijk: **deze** religie heeft niet de pretentie in de plaats van bestaande geloofsovertuigingen te treden, nóch ook deze laatste met één te vermeerderen. Veeleer zal het haar taak zijn den mens, tot welke richting hij ook behoort, van een nieuwe geestesgesteldheid te doordringen. Aldus zou zij op haar wijze kunnen bijdragen aan de groei van een groter culturele eenheid.

Maar mag ik thans het woord aan anderen laten?

Mr. A. LÜHRS.

OPVOEDING IN AMERIKA

(Uit een particulier schrijven)

De 11-jarige Eda krijgt op school de taak, haar levensbeschrijving op papier te zetten. Zij schrijft:

I was born in the year when two great men came into power: one for the good, one for the evil Roosevelt and Hitler.

(Ik ben geboren in het jaar, waarin twee grote mannen aan de macht kwamen: één ten goede, één ten kwade).

Hier behoeven we niet veel aan toe te voegen: dit is de vrucht van opvoeding in democratische zin, in de beste betekenis van het woord.

E EISEN VAN E HYGIËNE

. Querido

Dit is geen eis van herstel, maar van vernieuwing; ook voor de oorlog heeft het daaraan ontbroken. De verzorging der geesteszieken is geregeld door de z.g. Krankzinnigenwet, een reeks bepalingen die met geestelijk-hygiënische doelstellingen niets te maken heeft en alleen maar belemmerend en afschrikwekkend werkt; op het gebied der buitendiensten, de zorg voor geesteszieken in de maatschappij, geeft deze wet geen enkel richtsnoer. Het gevolg is, dat wij hier voor een financiële en organisatorische chaos staan, die elke beschrijving tart, en dat bovendien op tal van plaatsen gebrek is aan de hoogst-nodige voorzieningen op geestelijk-hygiënisch gebied.

Bovendien missen wij iedere wettelijke steun bij de bemoeiingen met geesteszieken in de maatschappij, zeer tot schade van het werk. Vertraging van de opneming van patiënten, uitstel in de behandeling, keus van inrichting op andere motieven dan het belang van den patiënt, zijn hiervan het gevolg. Met de consultatiebureaux is het nog veel erger; gedeeltelijk zien wij hier een onoordeelkundige geldverkwisting, gedeeltelijk kunnen deze bureaux geen geld krijgen, lijden een minimum bestaan of zijn afhankelijk van de publieke liefdadigheid. Geld voor heilpaedagogisch werk, voor observatie van kinderen op langere termijn en voor behandeling, ontbreekt vrijwel geheel.

Het is nu de taak der Overheid, een organisatorisch raam te construeren, waarin de bemoeiingen met de geestelijke volksgezondheid passen. De geestelijke hygiëne stelt eisen op vrijwel elk terrein, waar de betrekkingen van enkeling tot zijn omgeving in engere of wijdere zin in het geding zijn.

Dus op het gebied van het gezins-, beroeps- en bedrijfsmilieu; op het gebied van alle vormen van maatschappelijk hulpbetoon, bestrijding van armoede, criminaliteit, verwaarlozing, geslachtsziekten, alcoholisme. Evenzeer op het gebied van onderwijs, sport, radio, pers, bioscoop en ook op het gebied van de dienstplicht.

Voor zover deze bemoeiingen een wettelijk voorschrift behoeven, moeten zij worden neergelegd in de bijzondere wetten, die eraan ten grondslag liggen.

Hiernaast is echter een Wet op de Geestelijke Volksgezondheid nodig, die zich met het voorkómen en behandelen van geesteszieken bezig houdt.

Deze wet moet gedragen worden door de volgende gedachte: tegenover de neiging der geestelijk abnormalen, zich van de samenleving af te wenden en zich tegenover de maatschappij te stellen, moeten behandeling, opvoeding en verpleging, naast het stuiten van het ziekteproces in engeren zin, er op gericht zijn, deze zieken in de maatschappij te behouden of hen er weer naar terug te voeren.

Beperking van het maatschappelijk verkeer moet nooit ingrijpender zijn of langer duren, dan het ziektegeval vereist.

Waarborgen moeten niet gevonden worden in omslachtige formaliteiten, maar in deskundigheid en openbaarheid van behandeling.

Het is hier niet de plaats, op de détails van een dergelijk plan in te gaan; ik wil hier alleen opmerken, dat een dergelijk plan op een drietal nieuwe concepties behoort te rusten.

Organisatorisch moet alle activiteit op geestelijk-hygiënisch gebied worden samengebracht in het districtsconsultatiebureau, waarvan een voldoende aantal moeten worden opgericht om het gehele land te kunnen voorzien; financieel behoren alle kosten voor de geestelijke volksgezondheid te worden voldaan uit één Algemeen Fonds, waaruit bovengenoemde bureaux hun middelen putten. En ten slotte behoort de maatschappelijke toestand van den geesteszieke geregeld te worden door middel van een nieuw juridisch begrip: de ondertoezichtstelling van den meerderjarige.

Laten wij hopen, dat wij spoedig in dit Tijdschrift meer kunnen vertellen van de ontwikkeling dezer voorstellen.

RECLASSERING
VAN POLITIEKE DELINQUENTEN

Wanneer men iemand onvoorbereid de vraag stelt: „Wat moet er met de politieke delinquenten gebeuren", dan zal hij in zijn eerste opwelling geneigd zijn te antwoorden: „In hun eigen sop laten gaarkoken" (en dit is dan nog heel fatsoenlijk uitgedrukt!)

De N.S.B.-ers, de verraders, de collaborateurs, jarenlang heeft het Nederlandse volk van hen geleden en tegen hen gestreden en uiterlijk waren deze vijanden van de gemeenschap het, die steeds aan het langste eind trokken, omdat zij het bruut geweld achter zich hadden. Zouden wij deze ellendigen nu de hand moeten reiken? Verdienen deze mensen, gereclasseerd te worden? Ons gevoel verzet zich aanvankelijk hiertegen.

Maar toch..... wanneer we, ons wat dieper op het vraagstuk bezinnen, dan is het antwoord niet zo eenvoudig, of liever, dan voldoet het afwijzende standpunt niet. Onze maatschappij toch zit nu eenmaal met het probleem en de ondragelijke belasting van een kleine honderdduizend geïnterneerden en het instituut van de gaskamers is ons goddank vreemd. De echte beulen en verraders vormen trouwens slechts een betrekkelijk kleine groep. Allerlei maatregelen zijn voorgesteld, zoals deportatie, maar reeds thans kunnen wij aannemen, dat deze in ieder geval op grootscheepse wijze uitgesloten is. Er moet dus, hoe dan ook, raad geschaft worden en bij dieper en nuchter nadenken zal een ieder moeten toegeven, dat deze slechts te vinden is in heropvoeding en herplaatsing in de maatschappij.

Deze algemene kant van de zaak is overigens niet het doel van dit artikel. Immers in het maatschappelijk werk, dat zich richt op den mens, op het individu en zijn sociale nood, gaat het niet zozeer om de algemene problemen. Wij zijn meer dan wie ook er van overtuigd, dat in een betere maatschappij het probleem der sociale noden tot zeer geringe proporties zal zijn teruggebracht, doch dat weerhoudt ons niet, om ons te werpen op het thans noodzakelijke werk van hulpverlening, van welke aard dit ook zij. Wie dit voor ogen houdt, zal zich ook niet mogen onttrekken aan de reclassering van politieke delinkwenten.

Gelukkig komt daar nog iets bij, dat ons dit werk gemakkelijker maakt:: zodra men in de groep de enkele mens gaat onderscheiden, verandert er ook iets in onze gevoelens. Tegen harde kwalen passen straffe geneesmiddelen. Zo heeft ook onze Regering na de bevrijding geredeneerd en zij liet niet slechts personen arresteren, tegen wie ernstige verdenking gerezen was van het plegen van bepaalde feiten (verraad e.d.), maar alle N.S.B.-ers, ja zelfs grote groepen leden en sympathiserende leden van allerlei nevenorganisaties werden opgepakt. Licht en zwaar, jong en oud, rijp en groen en — helaas — schuldig en onschuldig, alles dooreen verzeilde in de kampen. Het huisraad werd alvast maar verbeurd verklaard, de woningen toegewezen aan slachtoffers, de kinderen in kampen en tehuizen gestopt, voorzover familie of vrienden zich niet over hen ontfermden. Schuldig en onschuldig..... ja, ook dat is in een revolutionnaire tijd minder dan ooit te vermijden. Maar weet men, dat gebleken is, dat ongeveer 15 pct. van de geïnterneerden in Juli—Augustus 1945 reeds na summier onderzoek bleek ten onrechte te zijn gegrepen? En dan tellen alle gevallen van kleine brood-N.S.B.-ertjes, van mensen die eens een paar maanden sympathiserend lid zijn geweest om geen wacht te hoeven te lopen of een baantje te krijgen, waardoor zij aan de arbeidsinzet ontkwamen enz. enz., nog bij de 85 pct. der schuldigen.

Ja, dan ligt de zaak toch wel wat anders. Dan komt men gevallen tegen zoals die van een 65-jarige dame, die om in haar levensonderhoud te voorzien, in 1928 een kamer had verhuurd aan een meneer en het ongeluk trof dat deze meneer in 1943 lid van de N.S.B. werd. Zij durfde hem toen niet op te zeggen en de meneer werd op 18 Mei opgepakt, maar..... men nam onze dame meteen maar mee. In November ontdekte de P.O.D. zijn vergissing en liet haar ijlings vrij. Edoch..... in haar huis woonde inmiddels een oorlogsslachtoffer, die ook haar inboedeltje — of wat hiervan nog over was — in bruikleen had gekregen en de officiële instanties zeiden, dat daaraan niets meer te doen was. Toen poogde zij in een pension te komen, maar men wilde haar niet hebben: zes maanden gezeten, zal wel niet deugen. Familie heeft deze dame niet.....

Mogen, neen *moeten* wij deze vrouw niet helpen? Ik geloof niet, dat ik deze vraag behoef te beantwoorden!

Straks komt ook de kleine kruidenier thuis, die gouden bergen beloofd kreeg van den kringleider uit de buurt, als hij sympathiserend lid werd. Allerlei officiële instanties zouden dan van hem betrekken, met bonnen zou hij niets te maken hebben, de heren zouden dat wel even bij de distributie in orde maken. Enfin, de kleine cententeller is er in gelopen: zaken zijn zaken. Men kent het verhaal. Straks komt hij „thuis", zei ik. Maar in z'n winkel zit een ander, de „buurt" lust hem niet meer. Zijn vrouw zit ergens op een zolder bij een nicht, de kinderen zijn verspreid. Wat moet de man beginnen? Steun aanvragen en een eeuwige parasiet op de maatschappij worden? Neen, deze man kan toch iets, waarmee hij zich productief kan maken en voor zijn gezin zorgen. Ergens in een groot kruideniersbedrijf kan men wel een bediende gebruiken, ja ze zitten om hulp zelfs te springen. Mag deze man daar nooit meer aangenomen worden?

Deze en andere vragen rijzen, zodra men de *feiten* ziet en het antwoord is niet moeilijk, als men deze nuchter, practisch, sociaal en..... menselijk bekijkt.

Onze Regering zag de sociale kant ook en bracht tegelijk met het Besluit Politieke Delinquenten 1945[1]) ook de „Stichting Toezicht Politieke Delinquenten" tot stand. Immers het bedoelde Besluit geeft aan de Procureurs-fiscaal bij de Bijzondere Gerechtshoven o.m. de bevoegdheid om politieke verdachten voorwaardelijk buiten vervolging te stellen, hetgeen onmiddellijke invrijheidstelling met zich mee brengt voor de betrokkenen, die zich nog in bewaring bevinden. Aan deze maatregel kunnen allerlei voorwaarden verbonden worden, zowel van vermogensrechtelijke aard alsook het gedrag betreffende, b.v. onder toezichtstelling, verbod van omgang met bepaalde personen, meldingsplicht, verbod om tot bepaalde verenigingen toe te treden of bepaalde vergaderingen bij te wonen, verplichting bepaalde arbeid te verrichten enz. enz. Wil een dergelijke maatregel inhoud krijgen, dan dient het toezicht op de naleving dier voorwaarden behoorlijk georganiseerd te worden en dit toezicht tevens dienstbaar gemaakt te worden aan de morele en maatschappelijke heropvoeding van den betrokken delinquent.

Men had dit werk kunnen opdragen aan de vanouds bestaande reclasseringsverenigingen, die een rijke ervaring hebben op het gebied van toezicht en resocialisering van verdachten en veroordeelden. Daartegenover staat, dat de reclassering van politieke delinquenten speciale eisen stelt, niet van iedere vereniging te ver-

[1]) Besluit van 26 Oct. 1945 Staatsbl. nr. F 244.

wachten was, dat zij voetstoots deze groep in haar zorgen zou willen betrekken en op sommige punten het werk essentieel verschilt. Zo wordt bij de „gewone" reclasssering door den wetgever angstvallig gewaakt, dat de voorwaarden en het toezicht de politieke en godsdienstige vrijheid van den veroordeelde niet belemmert, terwijl het hier juist vaak in de eerste plaats om politieke heropvoeding gaat en de voorwaarden mede daarop gericht zijn. Daarom koos de Regering de o.i. juiste weg van oprichting ener geheel nieuwe organisatie naast het bestaande reclasseringsapparaat. Deze organisatie heeft bovendien het voordeel van meerdere centralisatie en grotere overzichtelijkheid.

De Stichting is gevestigd in Den Haag, waar ook de directeur zetelt. Hij wordt bijgestaan door gewestelijke inspecteurs, die de leiding hebben over de ruim 30 in den lande opgerichte afdelingen, die elk een eigen bestuur en eigen personeel hebben en binnen het raam van het geheel haar taak zelfstandig uitoefenen. Deze taak bestaat uit bezoek in de kampen en voorbereiding — in samenwerking met de sociale werkers aldaar — van de reclassering, het toezicht op de voorwaardelijk buiten vervolging gestelden en de hulp aan vrijgelaten verdachten.

Het is duidelijk, dat deze veelomvattende taak slechts vervuld kan worden door de medewerking van een groot aantal vrijwilligers van alle richtingen en alle klassen der bevolking. En zozeer als wij de schepping van een afzonderlijk apparaat toejuichen, evenzeer zijn wij overtuigd, dat de opzet alleen kan slagen, wanneer in de eerste plaats de oude, beproefde maatschappelijke werkers hun medewerking geven. Met „oude" doelen wij natuurlijk niet op de leeftijd, maar op mensen die — hoe jonger hoe liever! — reeds blijk hebben gegeven van sociaal gevoel, liefde voor de medemens en slag om met anderen om te gaan en dezen tot steun te zijn, kortom de werkers in de kerkelijke en buiten-kerkelijke organisaties voor maatschappelijke zorg.

Onze Stichting (en nu bedoel ik niet de semi-officële voor politieke delinquenten, maar onze eigen voor maatschappelijk werk op humanistische grondslag) heeft vanzelfsprekend direct haar daadwerkelijke steun aan dit maatschappelijke en humane doel toegezegd en deed een beroep op haar werkers, om zich beschikbaar te stellen voor deze nieuwe, uit de nood van *deze* tijd geboren en hopenlijk zeer tijdelijke, tak van sociale zorg. Plaatselijk dient de samenwerking tussen de twee Stichtingen nog nader geregeld te worden, doch de opzet is, dat onze mensen zich individueel beschikbaar stellen via onze eigen afdelingsbesturen en dan van de politieke Stichting hun taak en de gevallen toebedeeld krijgen, waartoe deze Stichting in het algemeen slechts overgaat na overleg met onze besturen. Op die wijze houdt onze organisatie het overzicht, terwijl anderzijds de ambtenaar, die verantwoordelijk is voor toezicht op den politieken delinquent, in elk speciaal geval van tevoren weet, welke toezichthouder zich daarmee belast en er rechtstreeks contact tussen den ambtenaar en den vrijwilligen medewerker of medewerkster bestaat.

Veel en mooi werk is hier te doen, maar de moeilijkheden zullen talrijk en groot zijn. De werkers zullen te kampen krijgen met vooroordeel en kortzichtigheid, misschien zal nu en dan hun eigen politieke gezindheid verdacht worden gemaakt. Meer nog dan bij de gewone reclassering zullen zij zich voor sentimentaliteit moeten hoeden; zij moeten tact paren aan doortastendheid en bij de talloze moeilijkheden nooit vergeten dat het hier gaat om de gezondmaking van een zieke maatschappij en de genezing van een door den vijand vergiftigd bevolkingsdeel. Wij twijfelen niet, of onze mensen zullen een werkzaam aandeel willen nemen in de verwezenlijking van dit doel.

December 1945. Mr. B. VAN DER WAERDEN.

DE GELDSANERING IS GESLAAGD!

De geldsanering is geslaagd, zo hoor ik allerwege, De inflatie is afgewend. Er is reden tot een gelukwens.

Er komt nu rust. Komt er nu ook weer de oude offervaardigheid? Het vorig jaar was het buitengewoon gemakkelijk geld in te zamelen. Onze Stichting heeft er niet van geprofiteerd. Deze was er toen nog niet. Eigenlijk zijn we te laat begonnen. 31 Mei 1945 kwam onze Stichting tot stand. Ze heeft niet geprofiteerd van de hoog-conjunctuur in de offervaardigheid.

Al spoedig kwam er de geldsanering. Heel traag vloeiden de bijdragen van begunstigers en donateurs binnen.

Als dit orgaan verschijnt, is het 1946. De geldsanering is geslaagd. Het girale geld komt vrij. Het wordt nu weer gemakkelijker.

Humanistisch Nederland heeft een taak te verrichten. Het bewijs moet worden geleverd, dat er even grote offervaardigheid in onze kringen is dan in andere groeperingen van de Nederlandse bevolking.

Wij vragen voor 1946 uw steun, ook uwe financiële steun!

Stort uw bijdragen op Stichting voor Maatschappelijk Werk op Humanistische Grondslag, Frederiksplein 46, Amsterdam. Gemeente-Giro S. 602, (bij gebruikmaking van de Post-giro storte men op nr. 13500, ten behoeve van S. 602, Stichting voor Maatsch. Werk op Hum. Grondsl., Frederiksplein 46, A'dam), of op de rekening van P. C. Faber bij de Twentse Bank (bijkantoor Overtoom) te Amsterdam.

De Utrechtse Conferentie

Op Zaterdag 8 en Zondag 9 December 1945 organiseerde de Stichting een studie-conferentie te Utrecht.

De secretaresse van onze afdeling Almelo, bracht aan haar afdeling een uitvoerig verslag uit, waarvan we te zijner tijd een dankbaar gebruik zullen maken.

Voor „Humanitas" schreef ze een stemmingsindruk, die we hieronder afdrukken. Ze voegde hieraan nog toe: „Kan het zo? Met dit verslag heb ik meer moeite gehad dan met het grote. Het was te fijn om het in zo'n klein stukje neer te schrijven".

We behoeven zeker niet te vermelden, dat dit getuigenis ons deugd doet.

Red.

„Zaterdagmiddag 8 December 3 uur. Allereerst kennismaking met het gehele Bestuur van de Stichting en alle afgevaardigden. Reeds direct was een prettige sfeer aanwezig. De opening door den voorzitter was een goed begin. De uiteenzetting door den heer Boetje over het organisatorische deel, practisch en vol richtlijnen. De inleiding door den heer Faber over „Kinderbescherming" en den heer Ploeg over „Reclassering waren mijns inziens de hoogtepunten. Geen onnodige woorden, maar positief en duidelijk. Minder boeiend was het onderwerp „de Armenwet en haar toepassing". Over dit onderwerp is het misschien moeilijker iets te vertellen.

Het allerfijnste van deze bijeenkomst was de goede verstandhouding van de mensen onderling en de fijne nabesprekingen, waar bijna door iedereen aan deelgenomen werd. Zo krijgen we toch het beste inzicht in elkaars werk. De zorg door afdeling Utrecht aan ons besteed was geweldig.

Na de sluiting van den voorzitter gingen allen voorzien van uitgewerkte plannen met een voldaan gevoel huiswaarts".

NITA WELTEVREDEN.

Uit onze AFDELINGEN

Amersfoort: Op 11 Dec. hield prof. dr. C. H. Mennicke voor leden en belangstellenden van onze afdeling een zeer overzichtelijke en heldere uiteenzetting over het onderwerp „Sociaal-paedagogische richtlijnen voor het Maatschappelijk Werk".

Uitgaande van de stelling, dat een menselijke samenleving zonder verantwoordelijkheidsbesef onbestaanbaar is, betoogde de inleider, dat wij in beginsel tegenover niemand onverschillig mogen staan. Ons verantwoordelijkheidsbesef nu moet zich vooral ook uitstrekken tot die mensen, die op een lager niveau zijn gekomen.

In het maatschappelijk werk gaat het er bovenal om bij de ontspoorden, met wie wij in aanraking komen, meer besef van verantwoordelijkheid aan te brengen. Maatschappelijk werk kan slechts beogen om hen, die afgedaald zijn, weer op te heffen. Echter niet altijd wordt dat resultaat bereikt en er kunnen zich derhalve gevallen voordoen, waarbij voortdurende steun, in de zin van morele steun, geboden blijft.

Evenwel blijft het de taak om die steun zo gering mogelijk te maken.

Overgaande tot z'n eigenlijke inleiding, wees de spreker er op, dat in vele gevallen sprake is een geschokt vertrouwen. Is bv. het vertrouwen in ouders geschokt, dan is ook veelal het vertrouwen in andere mensen verloren gegaan. Het begin is nu een vertrouwingsbinding tot stand te brengen en daarop voortbouwend vangt de opvoedkundige taak aan. Bepaalde verwachtingen moet men niet koesteren en dankbaarheid van deze, in wezen, toch ongelukkige mensen, mogen we niet verlangen.

Met nadruk wees inleider er op van hoe groot belang het stellen der diagnose is. Waarop moet bij een te behandelen geval allemaal gelet worden? Europa staat in dit opzicht stellig achter bij de Amerikanen. Zij beschikken over bibliotheken, waar geval tot geval uitvoerig beschreven staat.

De maatschappelijke werker mag nimmer beginnen met te veel te vragen en te eisen. Dit voert licht tot moedeloosheid. Geactiveerd en gestimuleerd moet worden, wat nog aan zwakke krachten aanwezig is.

De inleider besloot zijn belangwekkende inleiding met de opwekking steeds bereid te zijn om zelf te willen leren. Nimmer mag men ophouden zich zelf verwijten te stellen en de gebreken bij zich zelf te zoeken. Men moet blijven streven steeds ruimer van opvatting te worden en milder in de beoordeling van anderen.

8 Jan. 1946 zal de algemene secretaris van onze Stichting, P. C. Faber, voor de afdeling spreken over „Kinderbescherming".

Amsterdam. Op 18 Dec. hield P. C. Faber voor District Zuid een inleiding over „Onze taak in het Maatschappelijk Werk" In dit district wordt elke Donderdagavond spreekuur gehouden.

9 Jan. 1946 zal Faber voor District West hetzelfde onderwerp behandelen.

Naast de directe propaganda, wordt ook de indirecte propaganda niet vergeten. Boetje en Faber spraken voor verschillende verenigingen over het Maatschappelijk Werk. Op ouderavonden behandelt laatstgenoemde veelal het onderwerp „Onze verwilderde jeugd" en door deze inleidingen wordt ook buiten de eigen kring belangstelling gewekt.

Aan den kinderrechter werd bericht gezonden, dat de afdeling bereid is aan het werk der gezinsvoogdij deel te nemen.

Op 23 Dec. werd de Vereniging van Moderne Vrijwillige Verzorgers, na een herdenking gewijd aan den gefusilleerden voorzitter C. van der Vegte en de gevallen Joodse makkers, opnieuw opgericht.

In een spoedig te houden algemene ledenvergadering zal, naar algemene verwachting, de beslissing worden genomen om zich als vereniging aan te sluiten bij de afdeling Amsterdam van onze Stichting.

Delft. In Delft werd een „voorlopig" bestuur gevormd. Dit bestaat uit mevr. M. L. Schaareman-v. d. Plasse (voorz.), mej. ir. Johanna M. Diehl, Oude Delft 175 b (secretaresse), H. L. v. Scheepen, Koningin Emmalaan 101 (penningm.), mevr. S. C. Drabbe-v. Beek, W. A. den Held, mevr. W. M. H. v. d. Knoop—Kist en mevr. E. Vogelensang (leden).

De organisatie van het werk en het werven van begunstigers wordt nu ter hand genomen.

Haarlem. Onze vriend Faber hield voor een gehoor van medewerk(st)ers een rede over Kinderbescherming, welke, verduidelijkt door vele voorbeelden, met aandacht werd gevolgd.

Op 10 Jan. 1946 zal Faber andermaal een inleiding voor ons houden. We rekenen op nog groter opkomst.

Op de dermpel van het nieuwe jaar spreken we de wens uit, dat 1946 een jaar van snelle en grondige opbouw moge zijn in het algemeen en voor onze Stichting in het bijzonder.

Hilversum. Onze afdeling werd in het bijzonder blij verrast in de afgelopen maand door de verkiezing van haar bestuurslid mevr. Straalman tot wethoudster voor sociale zaken te Hilversum. Deze benoeming was zeker een zeer goede keuze voor het gehele maatschappelijke werk in onze gemeente en wij mogen dus verwachtingen koesteren, dat dit werk op den duur hier beheerst zal worden door ideeën, waarmee onze stichting zich zeer goed zal kunnen verenigen.

De propaganda-actie is aangevangen en leverde reeds enige resultaten aan medewerkers en begunstigers. Wij zullen daar nog krachtiger mee door moeten gaan en doen daarvoor nogmaals een beroep op onze leden ons daar behulpzaam mee te zijn.

mee te zijn. M. S.

Onze gelukwens met deze benoeming aan mevr. Straalman en aan onze afdeling. — Red.

Leiden. Het jaar 1945 is ten einde en reeds zijn wij de reis door 1946 begonnen. Het Bestuur maakt van deze gelegenheid gebruik U allen veel werklust toe te wensen en spreekt de wens uit, dat gij allen uw beste krachten aan de opbouw van onze Stichting zult blijven geven. Wij zijn in Leiden bij het moeilijke werk van de Politieke Delinquenten ingeschakeld, terwijl zowel de Voogdijraad, als de Ambtenaar van de Kinderwetten bij hun werk de hulp van onze afdeling hebben ingeroepen.

Wij hopen binnen korte tijd van den Directeur van Gemeenschapszorg toestemming te krijgen het werk voor de thuiszittende armen ter hand te nemen. Aan het ontwikkelingswerk wordt veel aandacht besteed. De Heer P. C. Faber behandelde het werk, dat door de Stichting voor de thuiszittende armen gedaan kan worden, terwijl de afgevaardigden naar de Conferentie te Utrecht op een Werkersavond verslag van de behandelde vraagstukken uitbrachten.

Het Bestuur heeft het plan in 1946 ook de finnaciën flink op te voeren, daar het van mening is, dat alleen met een gezonde financiële basis, ons werk zich voldoende zal kunnen ontwikkelen. Het vertrouwt er op, dat velen bij dit streven zullen helpen, door toe te treden als begunstiger ad *f* 2.50 per jaar of door zelf actief deel te nemen. aan de door het Bestuur voor dit doel georganiseerde actie.

H. Z.

Druk: N.V. „De Arbeiderspers" — Amsterdam.